

AKADEMİK ALAN VE AKADEMİK OBSKÜRANTİZM

Prof. Dr. Muharrem Kılıç

20.20.2016

<http://m.turkiyegazetesi.com.tr/yazarlar/prof-dr-muharrem-kilic/593757.aspx>

Akademi dünyası içe dönük öz-bakış yoksunluğundan ötürü kendisine ayna tutma, sosyo-akademik bünyesini teşrih masasına yatırma ve içsel bir eleştirelilikle etüt etme durumundan uzak görünüyor. İçkin bir otoriteye sahip olan **akademik alan**, öz-eleştireliliğe kapalı bir sosyo-kültürel yapılanmaya sahiptir. Bütün unsurları ile akademik alanı sorgulamak adına, bir takım **varoluşsal sorular** çerçevesinde düşünmek icap ediyor. Akademisyen olmak ne demektir? Akademik kariyer zorunlu biçimde bilim insanı kimliği var eder mi? Akademik statü ile bilgi/bilimsel alan arasında bir geçirgenlik bulunuyor mu? Üniversitelerimiz özerk ve özgün bir **akademik habitat** üretebiliyor mu? Yükseköğretim sisteminin kurumsal yapısını tartışmaya ayırdığımız enerjiyi, acaba ne ölçüde akademik bünyemize dönük olarak gerçekleştiriyoruz? **Yönetmelik merkeziliği** de bahane ederek sorumluluklarımızı ve sorunlarımızı **dışsallaştırma**, sorumluyu hep dışımızda arama ve **sistemsel açıklamalara sığınma** çabasındaız. **Söylemsel alanın cezbedici şehvetine kapılarak sistem eleştirileri yapıyoruz**, ancak, içe dönük sorgulama ve yüzleşme cesareti sergileyemiyoruz.

Akademik alana sirayet eden varoluşsal sorunlardan birisini de **akademik obskürantizm** oluşturmaktadır. Akademik obskürantizm, bilginin üretimi, yayımı, aktarımı ve kamusal paylaşımı konusunda **sınırlayıcı refleksi** ifade etmektedir. Bu refleksle sistematik biçimde bilgiye erişim engellenmektedir. Bu engelleme süreci, harcı alem bilgi veya enformasyon üretimi ile de dolaylı biçimde üretilmektedir. **Akademik ketumiyet** ve **bilgi tekelciliği**, **sosyo-akademik** sorunlarımızın başında gelmektedir. Akademik alan, modernize edilmiş **yeni bir ruhban sınıfı** tarafından domine edilmektedir. **Bu sınıfsal otorite**, sınır hatlarını sıkı biçimde muhafaza etmek suretiyle kendisini üretmektedir. Ayrıca herhangi bir bilgi/bilimsel sızmaya olanak vermeyecek biçimde örgütlenmektedir. **Statüsel konumların** üretmiş olduğu konforun gölgesinde izole bir alan öngörülmektedir. Akademik bilgi, kamusal paylaşımına ancak örtük biçimde ve kapalı devre olarak aktarılmaktadır. Akademik alan, anabilim dalları ve bilim dallarının disiplinler sınır hatlarında gezinen titre sahip (apoletli!) muhafızları tarafından kontrol altında tutulmaktadır.

Akademik alan, idealinde bilgi-değer ve kültür temelinde biteviye ortaya çıkarılan dinamik bir alanı ifade etmektedir. Ancak akademik aktörlerin yeterince bu gerçekliğin farkında oldukları söylenemez. Ne yazık ki akademik alan, kimi zaman ideolojik, kimi zaman cemaatsel soy birlikleri üzerinden işleyen **akran himayedarlığına** dönüşmektedir. **Kendi içkin iktidarı ile meşrulaştırılan korunaklı akademik alan/lar** ve bunların **akademisyenimsi muhafızları** türetilmektedir.

Konforlu bir sığınağa dönüşen akademik alan/ların bekçiliğine soyunan figürler, **‘soy birliği’ olmayan diğer akranlarına ise geçirimsiz bir sınır çizgisi** tayin etmektedir. Bu sığınaklar, etkileşime kapalı bir sosyo-akademik özyapı ve özyönetim inşa eder. Toplumsal etkileşime ve ilişkiselliklere kapalı olan bu **amorf yapı, akademik akı** sinikleştirmektedir. Böylelikle, ezber/klişe dışına çıkma, **agorafobik bir endişe** olarak pekişmektedir. Kapalı bir sistem içinde sirküle olan yetkinleştirme süreçleri (doktora, doçentlik vb. bilimsel yeterlilik jürileri) **akademik çeteleşmeye** dönüşebilmektedir. Akademik alanı kısırlaştırılan **iç besleme kültürü**, sosyo-akademik bünyeyi esir almaktadır. Yaygın olan kampüs ve lojman yerleşim düzenleri de akademik bünyenin **içe kapanma** durumunu tahkim etmektedir.

Kadro unvanları üzerinden kurgulanan bilimsel araştırma sistematığına ve düzenine tanık oluyoruz. Bilgi, beceri ve özgünlük yerine, kıdem, kadro unvanı ve **putlaştırılan akademik titrler** belirleyici hâle geliyor. Akademik akıl, **üniversitelerin kadro bürokrasinin dinamikleri** ile dinamitleniyor. Akademik yükselme ve atamalar (kadro alabilme) nesnel liyakat ilkelere göre değil, **akran hamiliği ve kayırmacılık** motivasyonu ile gerçekleşiyor. **Anti-meritokratik bir örgütlenme kültürü** kışkırtıcı biçimde teşvik ediliyor. **Liyakat ilişkisi değil, patronaj ilişkisi tayin edici hâle geliyor.** Yetkinlik ve yeterliliklerin biçimselleşmesi (atama kriterleri) de bu sorunu çözemiyor.

Akademik kadro sofuluğunun ve statü taassubunun esir aldığı akademik alan, bilgi/bilgelik hakikatine sadakat üzerinden kendisini üretmekte acziyet sergiliyor. Ne yazık ki şişkin egolar üreten bu akademik alan dinamiği, yalnızca bilimsel araştırma alanını değil **akademik tedrisatı** da ifsat ediyor.